

Kooskõlastajate kohtumine 12.05.2015

Osalejad:

Piret Randmäe	Digitaalarhiivi nõunik	Rahvusrhiiv
Ene Jüriska	Maaamet	
Mall Kivisalu	Maaamet	
Maret Priima	Statistikaamet	
Kaia Kulla	Statistikaamet	
Helju Nagelmann	Statistikaamet	
Aivi Saar	Statistikaamet	
Andrus Altmeri	AKI	
Irina Ivahnenko	RIA	
Anu Veidenberg	RIA	
Riina Kivi	RIA	
Eero Vegmann	RIA	

Päevakava

- tutvusturing;
- RIHA roadmapi ja seniste tegevuste tutvustus;
- Platvormiteenuse strateegia tutvustus ja ootused nõuete seadjatele;
- Järelevalve strateegia tutvustus ja ootused nõuete seadjatele;
- Arutelu: probleemid ja murekohad andmekogude kooskõlastamisel;
- edasiste kohtumiste kokkulepped;

(Slaidid lisatud manusena)

Probleemide arutelu:

1) Andmekooseisu kirjeldamine menetluskorras

Probleemide loetelu:

- Pole kooskõlastamisel kokkulepet - millal lükatakse tagasi, millal kooskõlastatakse tingimustega.
- Taotleja ei esita korrektselt täidetud kooskõlastustustaotlust: puudub andmeobjektide koosseis/ allikregistri väli täitmata (põhiandmeteks määratlus vale), alusdokumente pole

lisatud/ või on puudulikud (lahknerved põhimääruses sätestatud kogutavate andmete ja taotluse loetelus esitatu vahel) , täitmata teenused, klassifikaatorid jm.

- Puuduvad nõuded andmekoosseisu kirjeldusele - andmekoosseisu kirjeldused on puudulikud - ei saa aru, millega tegemist on, kas on vajalik kasutada klassifikaatorit või mitte?
- Puuduvad nõuded andmekoosseisu kirjeldusele- ülem- vs alaminfosüsteem - mil määral ja mis detailsusega üht või teist peaks kirjeldama (st kontrollima).
- Andmekoosseisus tehniliste andmete esitamine ja nende eristamine sisulistest andmetest.
- Millal anname tingimusliku kooskõlastuse? Tingimusliku kooskõlastuse puhul võiks RIHA keskkond meelde tuletada puuduste kõrvaldamise tähtsust taotlejale ja kooskõlastajale.
- Heal juhul seotakse IS/AK küll klassifikaatoriga, aga ei märgita ära andmevälja, kus seda kasutatakse. Sama mure ka IS märkimine andmeväljal - kui andmeid saadakse teisest IS-st - ei märgita
- Teenuste eraldamine andmekogust - mõnikord ei ole selgelt eristuvad ja puudub info, millega tegemist.
- Säilitustähtaegade märkimine ning teenuste kirjeldamise praktika on ebaühtlane, andmete avalikustamise viisi kajastamise ning isikuandmete töötlemisest maha jäävate jälgede (logide) kajastamise vajadus tehnilises kirjelduses, luua võimalus märkida andmekogupidajatel andmesubjekti võimalusi näha oma andmeid.

Võimalikud lahendused:

- **Iga nõuete seadja kaardistab ja kirjeldab detailselt nõuded.**
- **Ühtset käitumisjuhendit kooskõlastajatele ei tee, kuna nõuded ja protsessid on erinevad.** Igal kooskõlastajal on oma tingimused, mis puhul ta kooskõlastab, mis puhul mitte, tingimused ja nõuded tuleb igal kooskõlastajal ära kirjeldada, dokumenteerida ning avalikustada.
- **minimaalsed nõuded** andmekogu **asutamise kooskõlastamiseks** – peab olema alusdokument ehk lähteülesanne, kus on ära kirjeldatud kontaktisikud, töötlejad, esialgne üldine andmekoosseis jne. **Kasutuselevõtmiseks** – peab olema esitatud andmekoosseis, rakendatud ISKE ja korda tehtud tehniline dokumentatsioon.
- **andmekoosseis peab olema ära kirjeldatud kas ülem või alamsüsteemis** – lisada kirjeldus, kus on andmekoosseis kirjeldatud ja mida kasutatakse, topelt kirjeldada pole vaja.
- **Ettepanek uues RIHAs automaatteavituste loomine puuduste kõrvaldamiseks.**

- **Ettepanek erinevate vaadete loomiseks uues RIHAs:** teenused, andmekogud, infosüsteemid, standardlahendused jne. Teenuste eristamine - ITAO on kaasatud uue RIHA platvormi planeerimisse.
- **Andmete avalikustamisest:** uues RIHAs lisaväli, et kuidas on tehniliselt lahendatud isikuandmete kasutamise logimine: mis andmeid inimese kohta kogutakse, kuidas hoitakse ja kuidas on korraldatud ligipääs. Lisaks: X-tee andmejälgija projekt. Soovitusena võiksid andmekogud kasutada andmete avalikustamiseks eesti.ee portaali.

2) Kontaktisiku andmed

Probleemi kirjeldus:

- Kui andmekogu pidaja on pannud kontaktisikuteks isikud keda ei ole võimalik tegelikult kätte saada
- Õige kontaktisiku leidmine - ei tea, kellega rääkida, kui tekivad probleemid kooskõlastuse käigus.

Võimalikud lahendused:

- Vajadusel saab RIHA teenusehalduri **küsida kontaktisiku infot, kes esitas andmekogu kooskõlastusele.**
- Vanas RIHAs kontaktide kontrolli teostada pole võimalik.
- Uues RIHAs: **realiseerida kontaktisiku kontroll**, nt automaatvastuse kontroll või siduda riigitöötajate andmetega SAP-is (samas oldi vastu, et kooskõlastusele esitab asutus, mitte isik). Oluline on tuvastada sisulise koostaja andmed, nagu ka ametliku kirja kirjutamisel – **lisada kontaktisiku väli uude RIHAsse.** Erafirma võib olla volitatud töötlejaks, kuid ülevaade oma andmekogu kohta peab olema avaliku sektori tellijal.

Kui RIHA jääb seotuks AARga, siis tuleb pigem SAP AARga liidestada.

3) Koosvõime küsimustik

Probleemi kirjeldus:

- Tehnilise dokumentatsiooni koosvõime küsimustikus moodul D vastatakse aadressiandmete süsteemiga liidestumise kohta „jaatavalt“, kuigi tegelikult pole IS liidestatud ei otse ega kaudselt.

Võimalik lahendus:

- Maa-amet küsib täiendavalt kontrollküsimusi kooskõlastuse käigus. **Täiendavaid kontrollküsimusi võib ka (vanasse) RIHAsse lisada infoks.** Idee - lisame koosvõime

küsimustiku ADS küsimuse juurde Maa-ametile sobiva selgituse või kontrollküsimused.
Selles Maa-amet esitab sõnastuse.

4) Andmekoosseisu puuduste kontroll

Probleemi kirjeldus:

- Kuidas tagada, et andmekogu millel puudub andmekoosseis või mõni teine oluline andmestik, ei saaks esitada asutamise ega kasutusele võtu kooskõlastuseks.

Võimalik lahendus:

- Mitteametlikult võib pakkuda asutustele inimkontrolli võimalust enne kooskõlastamisele esitamist, miinimumi valideerimiseks. Samas ei saa me teiste kooskõlastajate eest vastuseid anda. Infovahetus kooskõlastajate vahel – võib kasutada rihakooskõlastajate meililisti.
- **Automaatkontrollide ja validaatorite lisamine uue RIHA arendamisel**, vana RIHA puhul ei saa me seda realiseerida.

5) RIHA määrus

Probleemi kirjeldus:

- RIHA määrus - ei ole selgelt kirjas kooskõlastamise objektid, kooskõlastajate kohustused ei ole üheselt sõnastatud (tekkinud on ala- ja ülekaetus), ühtse praktika puudumine "tingimuslike" kooskõlastuste puhul (milla on piisav alus kooskõlastusest keeldumiseks ning millal on soovituslik), kooskõlastajate nimekiri ei ole seadusega vastavuses.
- mitte-andmekogude kooskõlastamine - kohustusi ei täideta, neile järelevalvet ei saa rakendada.

Võimalik lahendus:

- **Kõikides määruste ühtne defineerimine:**

Andmekogu - AvTSi definitsioon

Infosüsteem - ISKE määrus (riigi asutus VS riigi andmekogud!)

Standardlahendus – tehniline lahendus RIHAs, nt-ks DHSid, nõ tööriistad KOVdele, jne.

- **RIHA-le teha miinimumnõuded - kõigil pole vaja kõige kõrgemaid nõudeid esitada.** Luua erinevad nõuete komplektid, sellega arvestatud uue RIHA ärianalüüsi lähteülesandes. X-teega liidestumisel muutub andmekogu/infosüsteem riigi infosüsteemi osaks e. võtab kohustuse olla andmekogu, rakendada turvameetmeid jne.
- X-tee ligipääsu keelamine, kui RIHAs pole andmed korras. Tuleb kaaluda tagajärgi.

Lisaks: järelevalvest

Võimalusel planeerime järelevalvet koos (AKI, RIA, Maa-amet) - kui kellelgi tekib mõte, siis kokku tulla ja koos planeerida.

Järgmine kohtumine

September 2015, teemad tõstatab ja korraldab Statistikaamet.